

Tiistaiseura Ruotsiin.

Ruotsin suomalaisen ortodoksisen seurakunnan työn tueksi on perustettu ensimmäinen tiistaiseura Åshammariin. Sen johtokuntaan valittiin puheenjohtajaksi Nikolai Pajariaho (Hofors), rahastonhoitajaksi Anna Ziprus (Åshammar), sihteeriksi Eva Pajariaho (Hofors) ja jäseniksi Antti Kusmin (Åshammar), Jussi Kuismin (Hofors), ja rouva Maria Tähtikivi (Åshammar). Tiistaiseura päätti aloittaa toimintansa heti. Jumalanpalveluksen toimitti pastori Martin Juhkam.

Karjalan kansannousun alkamisesta 40 vuotta.

Antrea-seura on viettänyt Helsingissä Vuoksen rintaman 40-vuotisjuhlaa. Tässä tilaisuudessa kutsuttiin rintaman mainehikas komentaja kenraali Aarne Sihvo seuran ensimmäiseksi kunniajäseneksi.

Kenraali Sihvo kuvaili vapaussodan alkua, kuinka Karjalan miehet riisuivat aseista venäläisiä ja estivät suurten asekuljetusjunien saapumiset määräraippakoihin. Hän kertoi valaisevia esimerkkejä alkuaikojen uskosta ja innostuksesta väliin huumorin höystämänä. Niinpä Antrean miesten pitkän rivistön marssiessa pertaanit olalla ja pistimien välähdellessä talviauringossa, totesi Sipilän Jussi: »Siinä on Euroopan vaara.» Koko sodan ajan siviiliväestö tuki suurenmoisesti vapaustais-telijoita auttaen siten rintaman kestämisessä.

Kyykäniskentää.

Helsingin kahdeksas kyykkäkausi alkoi 11/5 -58. Avajaisia suosi kaunis sää. Seurasaareen oli saapunut runsaasti pelaajia ja yleisöä. B. Karppela pakisi ja avasi pelikauden. Rouva Lea Karppanen kukitti viime vuoden mieskohtaisen mestarin V. Mirolan sekä mestarijoukkueen: H. Judinin, A. Pesosen, N. Ukkosen ja H. Suviojan. K. Pamilo ojensi kyykkämiesten lahjat vuosia täyttäneille aktiivipelaajille Pauli Haasialle ja Vihtori Poravaaralle. Salmilainen mestarijoukkue pelasi toiselle sijalle jäänyttä aunukselaista joukkuetta vastaan ja peri voiton. Salmi kakkosjoukkue pelasi suojärveläistä yhdistelmää vastaan ja voitti. Salmilla on leveä kyykkärintama — kirjoittivat asiasta Helsingin päivälehdet ja hyvällä syyllä.

Borås'issa käytyä tuimaa Ruotsin ja Helsingin karjalaisten välistä »maaottelua» selostettaneen ensi numerossa.

5/6 -58 oli järjestetty näytös- ja selostustilaisuus Helsingin Yleisen Matkailijayhdistyksen (HYMY:n) pyynnöstä.

Karjalainen, missä lienet: iske kyykkää. Lue ja levitä tätä lehteä.

Reilua kyykkää — ei räpäyttämistä

Kun nykypolvi iskee kyykkää Seurasaaren aukiolla, niin usein siellä on vanhempi polvi katso-massa ja ihmettelemässä nuorten uutta tyyliä. Suurin osa ihmettelijöistä hyväksyy tyylin, mutta

joukkoon osuus veteraaneja, joilla on paljonkin sanottavaa nuoremmalle palvelle.

Muutama vuosi sitten teollisuusneuvos Jussi Mattisen ja allekirjoittaneen välillä käytiin seuraava keskustelu:

»Nyt teollisuusneuvos saa hyvää filmattavaa, kun lyömässä on noin tarkka mies.»

»Mie en uhraa senttiäkään filmiä tuollaisen räpäyttävän tyylin käyttäjälle. Ennen vanhaan tuollainen akkojen tyyli oli kokonaan kielletty. Piti lyödä suoraan ja kovasti. Älkää pojat kehittäkö tyyliä väärrään suuntaan. Nyt mie filmaan, kun tuli lyömään mies, joka lyö niinkuin mekin iskimme aikanaan.»

Näin jatkui keskustelu ja teollisuusneuvoksen tarkka silmä seuloi akanat jyvistä ja filmikone surisi jyvien kohdalla.

»Oletteko itsekkin joskus pelannut?»

»Kyllä vaan. Aloimme tämän pelin henkiinherättämisen jo kolmekymmentä vuotta sitten. Pelasimme mm. Jyväskylän heimojuhlilla ja voitimme. Joukkueessa pelasi Ville Mattinen, Wasili Keynäs, Pauli Laine ja minä. Tulen aikanaan luovuttamaan Karjalan Heimoon kuvia tuosta tilaisuudesta.»

Näin keskustelimme ja saimme mestari-iskijän hyväksymisen pelille ja toiminnallemme, mutta tyyli pitää kehittää miehiseksi ja pois akkojen taivosta.

Nyt on kuvat vanhoista peleistä julkaistu. Ne todistivat, että teollisuusneuvos puhuu asiaa ja omasta kokemuksesta, sillä sellaista näkyi viime numeromme kyykkäkuvista.

MERKKIPÄIVIÄ

— 70 vuotta täytti 1/5 -58 Lappeenrannassa ent. Suojärven piirieläinlääkäri Karl Waldemar A h a v a. Hän syvästi rakasti Raja-Karjalan kansaa ja muutto Karjalasta oli hänelle raskas isku.

70 vuotta täytti 29/4 -58 Tampereella saarnaaja August J a u h i a i n e n. Jo nuoruudessaan Jauhainen oli ansiotyössä Pietarissa, missä v. 1913 sai suutrimestarin arvon ryhtyen jonkin vuoden kuluttua itsenäiseksi yrittäjäksi. Liikemiesura kuitenkin päättyi pian, sillä hän joutui hengelliseen herätykseen ja ansiotyönsä ohessa innokkaasti osallistui hengelliseen elämään Pietarin venäläisessä baptistiseurakunnassa ja myös suomenkielisten ryhmässä. V. 1918 hänet vihittiin ja erotettiin saarnaajan tehtäviin. V. 1920 alkoi lähes 10 vuotta kestänyt työkausi Inkerin heimon asuma-alueella. V. 1929 Jauhainen muutti Suomeen.

70 vuotta täytti 6/6 -58 opettaja Nikolai H a r m a i n e n Kokkolassa. Hän on syntynyt Parikkalassa. Nuoruusvuosinaan hän kävi kauppa-koulun ja antautui liikealalle. Ortodoksinen uskonto oli hänelle rakas ja ennenpitkää se vetikin hänet kokonaan kirkon työhön. Valmistauduttuaan Sortavalan seminaarissa uskonnonopettajaksi hän vuodesta 1916 lähtien toimi uskonnonopettajana ja innokkaana sisälähetystyöntekijänä.

— Feodor Porokoski täytti 65 vuotta 8/6 -58 Helsingin Malmilla. Hän jatkaa vielä tarmokkaasti Mäntyselän pitäjän Pyhäniemen kylän Fokasien tunnettuja kauppaperinteitä. Hän ottaa innolla osaa seuramme toimintaan.

60 VUOTTA.

Merkkipäiväänsä vietti äskettäin vanhemman karjalaispolven kovia kokenut veteraani Robert Kotaniemi. Hän on syntynyt Oulangassa, josta hänen pitkä ja mutkainen tiensä maailmalle alkaa. Jo aivan nuorena poikasena hän joutui itseään elättämään metsästyksellä ja kalastuksella.

Puutavara-alalle hän siirtyi jo 1912. Ensin Rusnanoffin sahalle, josta hänkin joutui maailmansodan pyörteisiin ja sieltä vapaustaistelijoihin. Tätä tietä hän siirtyi Suomeen. Vuonna 1923 oli hän Varjakan sahalla, josta siirtyi Martinniemen sahalle ja edelleen 1934 Pateniemeen Oulu Oy:n sahalle lajittelun valvojaksi.

Pitkäaikaista ja uskollista ammattimiestä kävivät merkkipäivänä onnittelemassa Oulu Oy:n lähetystö yli-insinööri E. Syrjäsen johdolla luovut-taen merkkipäivää viettäneelle muistoksi hopeisen lautasen.

Pateniemen Urheilijain lähetystö, seuransa puheenjohtajan P. Kallisen johdolla muisti myöskin päivän sankaria. Myös sahan työtovereiden lähetystö esimies H. Rantalan johdolla onnittelee. Karjalaisten puolesta muistettiin juhlijaa lahjoittamalla pienoislippu, jonka luovutti sahanasentaja M. Hirssö.

Robert Kotaniemen koti uhkui karjalaista elämää. Hänen lapsensa ja lapsenlapsensa muistivat kukin ja lahjoin.

Hän onkin suorittanut merkittävän elämäntyön, josta palkinnoksi on häntä muistettu Suomen Valkoisen Ruusun Ritarikunnan II luokan mitalilla.

Robert Kotaniemi on henkilö, jonka elämäntyöstä on monella nuoremman polven edustajalla paljon opittavaa. Hän on uhrannut aikaa työlleen. Ei ainoastaan työmaallaan, vaan myös vapaa-aikoina on hänen kykyjään tarvittu monissa karjalaisten riennoissa. Hän on aina ollut eturivin miehiä ja siitä häntä tämän lehden lukijakunta haluaa lämpimimmän onnitella ja kiittää kylvetystä siemenestä, jonka toivomme hyvin itävän ja kauniisti orastavan.

— 60 vuotta täytti Helsingissä Pekka Virtala 29/6 -58. Virtala on kotoisin Vienan Jyskyjärveltä. On ottanut osaa ensimmäiseen maailmansotaan tsaarin armeijassa, taisteluihin Karjalan vapauden puolesta ja viimeisiin puolustusotiimme. Hän on tätä nykyä Lassila & Tikanoja Oy:n palveluksessa. Kyykänlyöjänä hän on pelottava vastustaja. Valittaa, että vienankarjalaisista ei voida saada omaa joukkuetta innon ja harrastuksen putteen takia.

— 60 vuotta täyttää 6/7 -58 Simo Timonen Veitsiluodossa. Hän on syntyisin Paataneen pitäjän Suontaleen kylän poika. Simo Timonen on monessakin mielessä esimerkillinen karjalainen.

Aikanaan hän on antanut oman panoksensa taisteluihin Karjalan vapauden puolesta. Parhaan miehuusiän hän on uhrannut työlle Veitsiluoto Oy:n palveluksessa, kodille ja perheelle. Simon ja Nadjan koti onkin tunnettu karjalaisesta vieraanvaraisuudesta koko Pohjolan perukoilla. Ehkä suurimman kiitoksen Simo ansaitsee työstään karjalaisten hyväksi sodanjälkeisinä »rospuuttavuosina». Kymmenet ja sadat Ruotsin karjalaiset muistelevat häntä kiitollisin mielin. Rehdillä ja ystävällisellä olemuksellaan hän on saavuttanut tehtaan johdon, työtovereiden ja alaistensa ystävyyden.

— 60 vuotta täytti 5/6 -58 Helsingissä Liinu Parosalmi. Hän on o.s. Mylläri ja kotoisin Salmin Palojärveltä. Liinun työpäivät alkoivat kuusivuotiaana. Hän solmi avioliiton vieljärveläisen heimopakolaisen Mikko Parosalmen kanssa. Liinu Parosalmi tunnetaan monitaitoisena emäntänä, vieraanvaraisena ja ystävällisenä. Hän on ahkerasti ottanut osaa karjalaiseen ja ortodoksisen yhdistystoimintaan. Vielä nykyisinkin hän on Karjalan Sivistysseuran naisjaoston rahastonhoitajana. Lukuisiin onnitteeluihin yhtyy lehden toimitus ja nimimerkki Briha.

— 50 vuotta täytti 2/5 -58 kansakoulunopettaja Faina Pyykkö, o.s. Palhola, Karjalohjalla. Hän on syntynyt Suistamolla. Opettajana hän on ollut Suojärven Kaipaan, Suistamon Petäjälän, Hovinahon, Salmin Uusikylän, Mynämäen Vallaisen ja Salmin Rajaselän kansakoulun sekä Suistamon kirkonkylän kansakoulun johtajaopettajana, Ähtärin kirkonkylän ja vuodesta 1945 alkaen Karjalohjan kirkonseudun kansakoulunopettajana. Talvisotaan hän osallistui lottana ja toimi jatkosodan aikana Suistamon paikallisosaston puheenjohtajana. Marttojen ja Nuorisoseuran »Vainämöisen Viikate» johtokuntiin hän on kuulunut useita vuosia.

— 50 vuotta täytti Oulussa vakuutusyhtiö Kalevan ylitarkastaja Aleksanteri Potkonen 7/5 -58. Hän on tehnyt merkittävää työtä Suomen ortodoksisen kirkon hyväksi ja ollut puheenjohtajana Kuopion ortodoksisen kirkon virkatalolautakunnassa. Oulun ja Lapin läänien maallikkoedustajana v. 1955 Kuopion yleisessä ortodoks. kirkolliskokouksessa, Oulun ortod. seurakunnan valtuuston jäsenenä ja Suomen ortod. kirkon taloudellisen suunnittelutoimikunnan jäsenenä v:sta 1955 Hän osallistui jatkosotaamme is.-tehtävissä ja Pohjois-Suomen evakuoinnissa kuljetuspäällikön apulaisena.

— Kiuruvedellä kuoli maaliskuun 30. päivänä kauppias Viktor Kairikko. Hän oli syntynyt Aunuksen Tulemajärvellä v. 1902 muuttaen jo varhain vanhempiensa mukana Suistamon Loimolaan.

Siellä hän harjoitti yhdessä isänsä kanssa kauppa- ja tehdasliikettä sekä osallistui kunnalliseen toimintaan mm. kunnanvaltuuston jäsenenä. Sotien jälkeen hän toimi kauppiaina Kiuruvedellä. Hän oli Kiuruveden ortodoksisen seurakunnan kirkkovaltuuston varapuheenjohtaja, virkatalolautakunnan puheenjohtaja ja kirkon isännöitsijä. Hän oli myös Kiuruveden maatalouskerhoyhdistyksen puheenjohtaja sekä osuuskassan ja meijerin hallintolimien jäsen. Vainaja tuli tunnetuksi tulisena ja intomielisenä karjalaisen heimoperinnön vaalijana uusilla asuinsijoillaan.

— 31. 5. kuoli Etelä-Kaarelassa kirjailija, kansanrunouden kerääjä Ulla Mannonen. Hän oli syntynyt 17. 9. 1895 Uudellakirkolla. Hän toimi ala- ja kiertokoulun opettajana.

Muutettuaan Koivistolle hän aloitti työnsä kansanrunouden ja -tarinain keräämisen, jota jatkui aina viime vuosiin asti. 1935 hän sai palkinnon Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran järjestämässä Kalevalan riemuvuoden kilpakeräyksessä osallistuen 1115 numerolla. Paikallistarinoiden kilpakeräyksessä 1938 hän oli mukana 235 tarinalla. Rouva Mannonen keräsi vv. 1936—41 yht. 12.287 numeroa, joista on tehty 36 sidosta SKS:n kokoelmiin. Vielä vuosina 1954—55 hän osallistui SKS:n laulukilpailuun 36 ja kansantieteellisten kuvausten keruukilpailuun 41 numerolla.

Tämän lisäksi hän on kerännyt runsaasti aineistoa Sanakirjasäätiölle, Viipurin Maakunta-arkistolle, Suomen Kansallismuseolle jne. Hän on Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran yksi suurimmista kansanrunouden kerääjistä, yksi niistä, jotka v. 1956 SKS:n 125-v. juhlassa palkittiin, jatkaen sitä tietä minkä Elias Lönnrot ja Samuli Paulaharju ovat suomalaisen kansanrunouden saralla aukaisseet.

Karjalan kansan menneisyyden, sen omalaatuisien hengentuotteiden, runonlaulun ja kansanrunouden saattaminen tieteenharjoittajien ulottuville, on saavutus, jonka arvoa ei ole rahassa arvioitavissa. Rouva Mannosen ponnistelut eivät ole kuitenkaan vielä tässä, vaan hänen kynästään ovat lähtöisin teokset »Karjalan kansaa kohtalon kourissa», »Muistojen muruja», vahva panos »Suomen kansan vanhoissa runoissa» (osa Etelä-Karjala 1945), tuhannet artikkelit, pakinat ja vanhojen ihmisten haastattelut eri lehdissä. Ulla Mannonen toimi vuosikymmeniä lukuisten koti- ja amerikkansuomalaisten lehtien vakituksena avustajana.

Jouduttuaan kahdesti raskaalle evakkotielle Koiviston Makslahdesta, mursi tämä osittain hänen terveytensä. Henkistä vireyttään hän ei kuitenkaan menettänyt, vaan toimi Karjalan Liiton taholla, kiersi evakkotielle joutuneen Karjalan heimon rohkaisijana, joka puhujamatkoillaan kannusti karjalaisia yrittämään uusilla asuinsijoilla.

Hangon kirkon vihkimisjuhla

Piispa Aleksanteri vihki Hangon ortodoksisen kirkon 24/8 klo 10 alkavassa jumalanpalveluksessa papiston ja Helsingin seurakunnan kuoron avusta-

mana. On toivottavaa, että lähiseutujen karjalaiset muistavat tämän juhlan. Talvisodan jälkeen venäläinen miehitysväki käytti kirkkoa muihin kuin kirkollisiin tehtäviin. Mainittakoon, että Helsingin ortodoksisen uuden hautausmaan kirkon vihkiminen suoritetaan ensi syyskuussa.

Huomasimme, että

— Metsänhoitaja Niilo Melama esitteli 28/5 radiossa Savon uittotilannetta.

— Lääket. yliopp. E. Pekkala sai Turun Yliopiston stipendin lukuvuodeksi 1958—1959.

— Valter Pälvärinte, Stepan ja Tatjana Isakkasen poika, on valmistunut insinööriksi Ruotsissa. Suku on kotoisin Pälväjärveltä.

— Kaarina Randen, Munkkiniemen yhteiskoulun 8. lk:n oppilas, äidin puolelta Repolan Luukkasia, on saanut vuoden ajaksi apurahan opiskelua varten Amerikassa. Kaarina sai tehtäväkseen viedä seuramme terveiset Los Angeles'in yliopiston karjalaiselle matematiikan professorille Leo Sariolle, jonka sukujuuret äidin mukaan ovat aitoja repolalaisia.

— Ylioppilastutkinnon ovat suorittaneet mm. seuraavat karjalaiset: Martti Rahikainen (Piismalahti), Kalevi Askola (Repola), Veikko Olavi Vasko (Salmi), J. Paavela (Suojärvi), Pirjo Setkänen (Salmi), Marja Simonsuuri (Viipuri).

— Koulukoti Väinölän entisiä oppilaita koontui verestämään kouluajamuistojaan Nurmijärvelle helluntaina 25/5 -58. Tästä saanemme kuvauksen ensi numeroomme.

— Mattisen Teollisuus Oy on avannut Helsingin valmisvaatemyymälän Päijänteen tie 18 sijaitsevaan teollisuustaloon.

— Esko Jukola valmistui ekonomiksi ja muutti Helsingistä Kuopioon.

— Kihlauksensa ovat julkaisseet 31. 5. -58 Helsingissä ekonomi Esko Jukola Kuopiosta ja opisk. Anja Soreli Rautalammita.

— Anna Korkelainen kotoisin Alavoisesta (Aunuksesta) viettää vanhuuden päiviä Pöljän aseman läheisyydessä. Hän on etevä äänelläitkijä.

Karjalan historiaa postimerkeissä.

Koko maailman postimerkkien rinnalla esiintyvät Karjala-merkit Suomen kansainvälisessä näyttelyssä 1956. Panimme silloin muistiin seuraavat ansioituneet kerääjät ja kokoelmat:

Sulo Kinnunen (Lappeenranta) Aunus-merkit. Yhdessä oli leima »Rajakontu Salmi» 20. 8. 1919 ja toisessa »Manssila» 1/9 -19.

Harry Walli (Helsinki) Pohjois-Inkeri-merkit.

N. H. Mali (Liminka) Itä-Karjala-merkit. Apoteekkari Mali on julkaissut myös kirjusen tästä aiheesta (1941—1943 merkit). Kirjusen jakaja: We-Ka Oy, Helsinki.